TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :20780
Tarih :23.10.2026

51950

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonunun (TESK) verilerine göre 2026 yılının ilk dokuz ayında Türkiye genelinde 93 bin 95 esnaf işletmesi kapanmıştır. Diyarbakır Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği (DESOB) Başkanı Alican Ebedinoğlu'nun 21 Ekim 2026 tarihli açıklamasına göre ise aynı dönemde Diyarbakır'da 786 iş yeri faaliyetini sonlandırmıştır.

Ebedinoğlu, yüksek kredi faizleri, kira, elektrik, doğal gaz, vergi ve sosyal güvenlik giderlerinin esnafın faaliyetlerini sürdürmesini güçleştirdiğini belirtmiştir. Ayrıca bazı vergi denetimlerinde kısa süreli ciro gözlemlerinden hareketle kazanç tahmini yapılarak ceza uygulanmasına yönelik eleştirilerini dile getirmiştir.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasının Ocak 2026'da açıkladığı değerlendirmede de finansmana erişimde yaşanan güçlükler ve yüksek kredi maliyetleri kent ekonomisinin temel sorunları arasında gösterilmiştir. Bu gelişmeler, esnafın mali yükümlülüklerinin ve vergi uygulamalarının değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır.

Bu bağlamda:

1. 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında Diyarbakır'da vergi mükellefiyetini sonlandıran gerçek kişi ticari işletmelerinin sayısı kaçtır? Verilerin yıllara ve ilçelere göre dağılımı nasıldır?
2. Diyarbakır'da faaliyet gösteren esnaf ve küçük işletmelerin vadesi geçmiş vergi borçlarının toplam tutarı ne kadardır? 2023–2026 yıllarındaki değişimi nasıldır?
3. Aynı dönemde Diyarbakır'da vergi borçları nedeniyle haciz veya e-haciz işlemi uygulanan mükellef sayısı kaçtır? Bu işlemlerin toplam tutarı ne kadardır?
4. 2023–2026 yıllarında Diyarbakır'daki esnaf ve küçük işletmelere yönelik kaç vergi denetimi gerçekleştirilmiş, kaç işletmeye hangi gerekçelerle ve toplam ne tutarda ceza uygulanmıştır?
5. Diyarbakır'da kısa süreli hasılat tespitleri esas alınarak yürütülen denetimlerin sayısı kaçtır? Bu denetimler sonucunda kaç mükellef hakkında işlem yapılmış, ne tutarda vergi ve ceza tarh edilmiştir?
6. Diyarbakır'da vergi denetimleri sonucunda uygulanan cezalara karşı yapılan idari başvuruların sayısı kaçtır? Bu başvuruların kaçı mükellef lehine sonuçlanmıştır?

51950

7. Diyarbakır'da 2023–2026 yıllarında vergi borçlarının yapılandırılması veya taksitlendirilmesi uygulamalarından kaç esnaf ve küçük işletme yararlanmış, ne tutarda borç yapılandırılmıştır?
8. Diyarbakır ve çevre illerde küçük işletmelerin finansmana erişimi, kredi maliyetleri ve borçluluk durumuna ilişkin Bakanlığınızca yürütülen bir araştırma bulunmakta mıdır? Varsa sonuçları nelerdir?
9. Artan işletme maliyetleri ve finansman güçlükleri karşısında esnaf ve küçük işletmeler için vergi kolaylığı, borç yapılandırması veya ilave mali destek sağlanmasına yönelik bir çalışma planlanmakta mıdır?